

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์
อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

Development in Quality of Life for Elderly Living in Area of
Ban Chan Subdistrict Administrative Organization, Sangkha District,
Surin Province

สุทธิชัย ไช่บำรุง¹

Suthichai Chaibamrung

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการศึกษาถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research method) แบบวัดครั้งเดียว (one - shot study) ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทั้งเพศชายและหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 287 คน ผลการศึกษพบว่า 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุตำบลท่าระหัด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงโดยมีอายุระหว่าง 71 - 75 ปี มีสถานภาพคู่สมรสอยู่ด้วยกัน และมีลูกเป็นผู้ดูแล 2. ระดับความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุตำบลท่าระหัด พบว่า มีความต้องการพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าผู้สูงอายุต้องการคนดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจยามเจ็บป่วยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ต้องการมีเพื่อน คนรับฟังปัญหาเพื่อปรึกษาหารือ ต้องการการยอมรับจากครอบครัวและเพื่อนบ้าน 3. ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าระหัด พบว่า มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นราย

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาคุณภาพชีวิต; ผู้สูงอายุ

Abstract

This research has been based on the objective of studying the quality of life in elderly living in the area of Ban Chan Subdistrict Administrative Organization, Sangkha District, Surin Province. It is a quantitative research with the usage of survey research method on the basis of one-shot study. Accordingly, questionnaires are used as tools for collecting data from both 287 male and female elderly aging 60 years upwards, who have been residing in Ban Chan Subdistrict Administrative Organization, Sangkha District, Surin

Received: 2023-02-11 Revised: 2023-03-20 Accepted: 2023-03-28

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

Corresponding Author e-mail: Suthichai.Chai02@hotmail.com

Province. From the study, the results have been found that:- Most of the targets are generally female elderly who have ages between 70 – 75 years living with their spouse and are taken care by their children. The basic requirement of the elderly living in Ban Chan Subdistrict Administrative Organization averagely fair. After prioritizing requirement they need, we find that the requirement on being encouraged during their ailing time is the most and secondly is having companions as their consultants and being respected and accepted by family members and neighbors. The levels of attitude towards development of quality of life for elderly living in the area of Ban Chan Subdistrict Administrative Organization are surveyed and the result is in average level. After prioritizing the levels, it has been found that the government

Keywords: Development in Quality of Life; Elderly

บทนำ (Introduction)

ครอบครัวไทยในอดีตมีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย มีสมาชิกจำนวนหลายคนจะอาศัยอยู่ร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามครรลองของสังคมไทย ผู้สูงอายุในอดีตจะเป็นบุคคลที่ลูกหลานให้ความสำคัญนับถือในความอาวุโส ผู้สูงอายุได้รับการยกย่องจากสังคมว่าเป็นภูมิปัญญาของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยที่มีการนับถือผู้สูงอายุในฐานะผู้อาวุโสมาแต่ก่อน ผู้สูงอายุจึงเป็นเสมือนศูนย์รวมจิตใจของลูกหลาน แต่เมื่อวันเวลาผ่านไปเข้าสู่ยุคปัจจุบัน โดยในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะด้านการแพทย์และผลสืบเนื่องมาจากการวางแผนครอบครัว ความก้าวหน้าทางการแพทย์และการสาธารณสุข ทำให้ประชากรชาวไทยมีอายุยืนยาวขึ้นซึ่งยืนยันได้จากผลการศึกษาของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี พ.ศ.2543 พบว่า ชายไทยมีอายุขัยเฉลี่ย 71.1 ปี ในขณะที่หญิงไทยมีอายุขัยเฉลี่ย 76.1 ปี (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2546, หน้า 2) ทำให้คาดการณ์ได้ว่าในสังคมไทยจะมีคนสูงอายุมากขึ้น จากการเพิ่มของประชากรสูงอายุอย่างชัดเจนนี้ทำให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมและให้ความสำคัญต่อความต้องการและการสนับสนุนแก่ผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีวิตประจำวัน การส่งเสริมสุขภาพ จิตใจ สังคม รายได้การทำงาน ที่อยู่อาศัยและความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน จะเห็นได้ว่าปัญหาของผู้สูงอายุไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนที่เพิ่มขึ้นเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วย ได้แก่ การจัดระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อรองรับปัญหาผู้สูงอายุ ตลอดจนการจัดบริการขั้นพื้นฐานทางสังคม การดูแลป้องกันและรักษาสุขภาพอนามัย การศึกษาต่อเนื่องและความมั่นคงของรายได้ให้เกิดขึ้นในครอบครัวและชุมชน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับผู้สูงอายุ

จากสภาพความเป็นจริงในสังคมไม่ว่าในสังคมไทยหรือสังคมต่างชาติทั่วโลกจะพบว่าสังคมไม่ได้ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุและมีการทอดทิ้งผู้สูงอายุกันมาก จากข้อมูลการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2550 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ 2 พบว่า ผู้สูงอายุ ร้อยละ 21.8 ประเมินว่าสุขภาพตนเองไม่ดีและร้อยละ 52.3 ไม่ได้รับการตรวจสุขภาพในรอบปีที่ผ่านมา ดังนั้น ปัญหาผู้สูงอายุที่ควรได้รับการพิจารณาก็คือปัญหาด้านสุขภาพ เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุระบบการทำงานของร่างกายจะเสื่อมประสิทธิภาพลงตามวัยที่เพิ่มขึ้น รองลงมาคือปัญหาด้านสังคมและเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่พ้นจากวัยทำงานสู่วัย

เกษียณอายุ เนื่องจากสมรรถภาพทางร่างกายเสื่อมถอยลง ไม่สามารถทำงานได้ดังเดิมรายได้ลดลงส่งผลต่อฐานะทางการเงินของผู้สูงอายุ โดยส่วนใหญ่เป็นปัญหาความต้องการทางสังคมของผู้สูงอายุ ได้แก่ ความต้องการมีความรู้สึกรู้ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือสังคม ความต้องการการยอมรับและความเชื่อถือจากบุคคลในสังคม ความต้องการมีสัมพันธ์ภาพกับคนอื่น ๆ ปัญหาด้านครอบครัว และปัญหาด้านการพัฒนาสังคม ประเทศชาติ โดยใช้ทรัพยากรผู้สูงอายุซึ่งมีจำนวนมากขึ้นทุกขณะ เนื่องมาจากนวัตกรรมทางการแพทย์และการสาธารณสุขมีการพัฒนามากขึ้น จึงควรมีการหาทางพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสิ่งแวดล้อมของผู้สูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี มีความมั่นคงมากขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ให้การคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนต่อสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 53 บุคคล ซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐและมาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม โดยคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษাপฐมวัยส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุผู้ยากไร้ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ ในการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมีบริการสำคัญที่เป็นที่รู้จักดีของผู้สูงอายุ ได้แก่ บริการรักษาพยาบาลฟรีสำหรับผู้สูงอายุ (ก่อนที่รัฐจะจัดบริการโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค) บริการหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ บริการบัตรทอง 30 บาท บริการสถานสงเคราะห์ บริการเบี้ยยังชีพ (เบี้ยคนแก่) ศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัดโดยชุมชน บริการชมรมผู้สูงอายุ บริการลดหย่อนค่าโดยสารรถไฟ เป็นต้น แม้ว่ารัฐจะมีนโยบายที่ชัดเจนต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม แต่รัฐก็มีข้อจำกัดในการบริหารจัดการด้านบุคลากร งบประมาณ ทรัพยากรทางสังคม การขาดแคลนฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุจึงส่งผลให้การดำเนินงานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไม่สามารถดำเนินการได้อย่างจริงจังและต่อเนื่องตอบสนองต่อนโยบายของรัฐ ถึงแม้ว่ารัฐจะได้มีการออกพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2546 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กำหนดแนวนโยบายการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการกำหนดให้มีการสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน การส่งเสริมกองทุนผู้สูงอายุเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของผู้สูงอายุในชุมชนมากขึ้น

ภาครัฐภายหลังการเปลี่ยนแปลงอำนาจการบริหารงานของรัฐ จากเดิมการบริหารงานของภาครัฐเป็นแบบรวมอำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง ได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นการบริหารงานแบบกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จึงเกิดการปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นในปัจจุบันซึ่งได้แก่การปกครองรูปแบบพิเศษ คือ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาและการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรัฐมอบอำนาจปกครองที่เรียกว่า “ภารกิจของรัฐ” หรือ “บริการสาธารณะ” ให้แก่องค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานของราชการบริหารส่วนกลางหรือราชการบริหารส่วนภูมิภาคเพื่อดำเนินการจัดทำที่อิสระตามสมควรและภารกิจการถ่ายโอนงาน 2 ประเภท คือ ประเภทเลือกทำโดยอิสระและภารกิจหน้าที่ที่ต้องกระทำ ซึ่งภารกิจด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ถือเป็นงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องกระทำในการ

ส่งเสริมสวัสดิการเด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการจ่ายเบี้ยยังชีพ พร้อมทั้งงานจัดสวัสดิการตามกฎหมายให้แก่กลุ่มเป้าหมายในที่นี่จะกล่าวถึงงานคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป อยู่ในครอบครัวฐานะยากจน ถูกทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพัง เจ็บป่วยเรื้อรัง โดยให้บริการครอบคลุมทั้งปัจจัยสี่ รวมทั้งคำแนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มผู้สูงอายุในระดับตำบลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไปผู้ศึกษาจึงเห็นว่าสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทยรวมทั้งนโยบายของรัฐที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเน้นการให้บริการสวัสดิการสังคมเฉพาะกลุ่ม จึงทำให้รัฐจำเป็นต้องมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ สำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งเน้นที่จะศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปปรับปรุงพัฒนางานด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาระดับความต้องการบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research method) แบบวัดครั้งเดียว (one-shot study) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีดำเนินการศึกษา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการดำเนินการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปทั้งเพศชายและหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 13 หมู่บ้าน ดังนี้

สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทั้งเพศชายและหญิง ผู้ศึกษามีหลักในการพิจารณาคือใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) จากขนาดของประชากรจำนวน 1,010 คน ได้พิจารณากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (อ้างถึงในผู้ช่วยศาสตราจารย์อานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548, หน้า 49) ที่ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนหรือผิดพลาดที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 หรือที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งพบว่าขนาดของประชากรกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้คือ 287 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ผู้ศึกษาใช้ในการศึกษานี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และบุคคลที่ดูแลท่านเป็นประจำ

2. ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ ความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุและความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และบุคคลที่ดูแลท่านเป็นประจำ

ตัวแปรประเภทเพศ สถานภาพ และบุคคลที่ดูแลท่านเป็นประจำ จัดอยู่ในระดับแบ่งกลุ่ม (nominal scale) ส่วนตัวแปรอายุจัดอยู่ในระดับอันดับ (ordinal scale) โดยใช้ข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด (closedended question) คือ คำถามที่เตรียมไว้ล่วงหน้าและให้ผู้ตอบเลือกตอบคำถามที่กำหนดให้

ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นข้อมูลความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุและความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ตามลำดับ

กำหนดในช่วงระดับ (interval scale) คือ ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นจากข้อคำถามที่กำหนดให้ โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ และมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ในแต่ละระดับมีช่วงห่างของคะแนนที่เท่ากันคือ 1 คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด มีระดับคะแนนเท่ากับ 5

เห็นด้วยมาก มีระดับคะแนนเท่ากับ 4

เห็นด้วยปานกลาง มีระดับคะแนนเท่ากับ 3

เห็นด้วยน้อย มีระดับคะแนนเท่ากับ 2

เห็นด้วยน้อยที่สุด มีระดับคะแนนเท่ากับ 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (field survey) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปใช้กับผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้แบบสอบถามทั้งสิ้น 287 ชุด และเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาเพื่อรวบรวมประมวลข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) มาใช้ในการประมวลผลข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ (frequency distribution) และร้อยละ (percentage) ของข้อมูลส่วนตัว

2. วิเคราะห์ข้อมูลคำถามที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงในเรื่องความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุและความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของคะแนน

สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณาระดับคะแนนในแบบสอบถามแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแบ่งตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็น
1.00 - 1.80	ต่ำมาก
1.81 - 2.60	ต่ำ
2.61 - 3.40	ปานกลาง
3.41 - 4.20	สูง
4.21 - 5.00	สูงมาก

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทั้งเพศชายและหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 287 คน สามารถสรุปผลการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เพศหญิง จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 และเพศชาย จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3

2. มีอายุระหว่าง 71 - 75 ปี มากที่สุด จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 รองลงมา ได้แก่ อายุระหว่าง 60 - 65 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 อายุระหว่าง 66 - 70 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 และอายุ 76 ปีขึ้นไปน้อยที่สุด จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8

3. มีสถานภาพคู่สมรสอยู่ด้วยกัน มากที่สุด จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมา ได้แก่ สถานภาพหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และมีสถานภาพโสดน้อยที่สุด จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 20.9

4. มีลูกเป็นผู้ดูแล มากที่สุด จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมา ได้แก่ มีคนมาอาศัยอยู่ด้วย จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6 อยู่กับหลาน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 อยู่กับพี่/น้อง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1 และมีญาติเป็นผู้ดูแลน้อยที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7

ตอนที่ 2 ความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุ

ความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุตำบลท่าระหัด พบว่า มีความต้องการพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($= 3.31$, $S.D. = 0.27$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าผู้สูงอายุต้องการคนดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจยามเจ็บป่วยมากที่สุด ($= 4.18$, $S.D. = 0.43$) รองลงมา ได้แก่ ต้องการมีเพื่อน คนรับฟังปัญหาเพื่อปรึกษาหารือ ($= 4.03$, $S.D. = 0.71$) ต้องการการยอมรับจากครอบครัวและเพื่อนบ้าน ($= 3.39$, $S.D. = 0.89$) ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอยากมีที่พึ่งทางจิตใจ ($= 3.26$, $S.D. = 0.88$) ต้องการทำประโยชน์ต่อครอบครัวและชุมชน ($= 3.17$, $S.D. = 0.69$) ต้องการมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ ($= 3.14$, $S.D. = 0.94$) ต้องการอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ($= 3.09$, $S.D. = 0.82$) ต้องการที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคง แข็งแรง และสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย ($= 3.03$, $S.D. = 0.66$)

ต้องการเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่มเพื่อบรรเทาอากาศหนาว ($= 2.96$, S.D. = 0.87) และน้อยที่สุดคือ ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ($= 2.84$, S.D. = 0.79)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์

ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์ พบว่า มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($= 2.99$, S.D. = 0.24) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าการจัดสรรเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุทุกคนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลเป็นนโยบายที่ดียิ่ง มากที่สุด ($= 3.39$, S.D. = 0.89) รองลงมา ได้แก่ ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการจากทาง อบต.เป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ($= 3.27$, S.D. = 0.67) เห็นด้วยกับวิธีการจ่ายเบี้ยยังชีพของ อบต.โดยไปจ่ายให้ถึงที่บ้านเพื่อเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุทุกบ้านหรือไม่ ($= 3.13$, S.D. = 0.79) การจัดสวัสดิการต่าง ๆ ของ อบต.และหน่วยงานภาครัฐแก่ผู้สูงอายุทำให้ท่านไม่เป็นภาระของสังคม ($= 3.02$, S.D. = 0.57) การจัดสวัสดิการของหน่วยงานภาครัฐและ อบต.ทำให้ท่านมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์และแข็งแรง ($= 2.97$, S.D. = 0.45) หลังจากมีการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุแล้วควรทำการสำรวจสภาพความเป็นอยู่ว่ามีความเป็นอยู่อย่างไร ดีขึ้นหรือไม่ ($= 2.81$, S.D. = 0.74) การสร้างลานกีฬาในชุมชนมีความเหมาะสม สามารถเดินทางได้สะดวก ($= 2.70$, S.D. = 0.77) และรถหน่วยแพทย์กู้ชีพฉุกเฉิน (1669) สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่น้อยที่สุด ($= 2.66$, S.D. = 0.51)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussions)

จากผลการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์ และการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาและอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ ตำบลบ้านจารย์ อำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีอายุระหว่าง 71 - 75 ปี มีสถานภาพคู่สมรสอยู่ด้วยกัน และมีลูกเป็นผู้ดูแล
2. ระดับความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์ พบว่า มีความต้องการพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าผู้สูงอายุต้องการคนดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจยามเจ็บป่วยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ต้องการมีเพื่อน คนรับฟังปัญหาเพื่อปรึกษาหารือ ต้องการการยอมรับจากครอบครัวและเพื่อนบ้าน ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอยากมีที่พึ่งทางจิตใจ ต้องการทำประโยชน์ต่อครอบครัวและชุมชน ต้องการมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ ต้องการอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ต้องการที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคงแข็งแรง และสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย ต้องการเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่มเพื่อบรรเทาอากาศหนาว และน้อยที่สุดคือต้องการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

3. ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์ พบว่า มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าการจัดสรรเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุทุกคนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลเป็นนโยบายที่ดียิ่งมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการจาก

ทาง อบต.เป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เห็นด้วยกับวิธีการจ่ายเบี้ยยังชีพของ อบต.โดยไปจ่ายให้ถึงที่บ้านเพื่อเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุทุกบ้านหรือไม่ การจัดสวัสดิการต่าง ๆ ของ อบต.และหน่วยงานภาครัฐแก่ผู้สูงอายุทำให้ท่านไม่เป็นภาระของสังคม การจัดสวัสดิการของหน่วยงานภาครัฐและ อบต.ทำให้ท่านมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์และแข็งแรง หลังจากมีการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุแล้วควรทำการสำรวจสภาพความเป็นอยู่ว่ามีความเป็นอยู่อย่างไร ดีขึ้นหรือไม่ การสร้างลานกีฬาในชุมชนมีความเหมาะสมสามารถเดินทางได้สะดวก และรถหน่วยแพทย์กู้ชีพฉุกเฉิน (1669) สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการศึกษา เรื่อง การศึกษาถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งหมายถึงการดำเนินงานเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้สูงอายุมีความสำคัญอย่างมากและเพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุมีผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านสังคม ควรมีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุและส่งเสริมให้ชมรมผู้สูงอายุเป็นชมรมที่เข้มแข็งเพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสาร แหล่งพบปะสังสรรค์ของกลุ่มผู้สูงอายุ รวมทั้งเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ตลอดจนสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน หมู่บ้าน และตำบลใกล้เคียง
2. ควรจัดตั้งกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการจัดเวทีประชาคมและให้ทุกภาคส่วนเสนอความเห็น เพื่อหาวิธีการณรงค์ให้มีกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุขึ้นภายในตำบลหรือหาทุนเพื่อนำมาเป็นสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ เช่น การรับบริจาค จัดทอดผ้าป่ามหากุศลหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อหารายได้
3. ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยให้กับผู้สูงอายุ ควรประสานงานขอความร่วมมือจากหน่วยงานด้านสุขภาพ เช่น สาธารณสุข สถานีอนามัย เพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ
4. ควรส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งจะต้องเป็นอาชีพที่ผู้สูงอายุสามารถกระทำได้เพื่อคลายเหงาและเพื่อให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น
5. ควรจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการให้กับผู้สูงอายุ ในช่วงสัปดาห์ผู้สูงอายุ หรือจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อสร้างความตระหนักให้กับบุตรหลานให้เล็งเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ
6. ควรจัดกิจกรรมทัศนศึกษาให้กับผู้สูงอายุตามความสนใจ เช่น แหล่งท่องเที่ยว ศาสนสถาน โบราณสถาน เพื่อให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีโอกาสได้ไปเที่ยวกับครอบครัว ได้ไปท่องเที่ยวนอกสถานที่

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากผลการศึกษา เรื่อง การศึกษาถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ผู้ศึกษายังมีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการนำนโยบายในหลาย ๆ ประเภทเพื่อนำมาเปรียบเทียบผลสำเร็จของนโยบายเพื่อให้ครอบคลุมสวัสดิการต่าง ๆ ที่ผู้สูงอายุพึงจะได้รับจากรัฐบาล

2. ควรศึกษาในลักษณะเชิงคุณภาพมากขึ้น เพราะจะได้รับข้อมูลที่มีรายละเอียดและมีคุณภาพมากขึ้น เช่น การสัมภาษณ์หรือใช้เวลาพูดคุยกับผู้สูงอายุในการสัมภาษณ์เพื่อสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง (References)

- นลินี โล่ห์ขิงชัยฤทธิ์. (2549). การประเมินผลการดำเนินงานสวัสดิการด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เทศบาลเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิตประภา แก้วกระจ่าง. (2550). การประเมินผลโครงการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุใน หมู่บ้านและชุมชนเมือง (เบี้ยยังชีพ) กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมนึก แก้วเขียว. (2544.). การจัดสวัสดิการสังคมของรัฐเกี่ยวกับผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้า พรินต์ติ้งจำกัด.